

DE SYV DALE

OG

DE FIRE DALE

De Syv Dale og De Fire Dale
oversat fra engelsk fra
The Seven Valleys and the Four Valleys
©2001 Dansk Bahá'í Forlag
Udgivet af Dansk Bahá'í forlag
Sofievej 28
2900 Hellerup
ISBN 87-87155-26-5

DE SYV DALE

og

DE FIRE DALE

af

BAHÁ'U'LLÁH

”De Syv Dale og De Fire Dale bør
betragtes som to uafhængige epistler,
da de er åbenbaret til to forskellige personer
- *Shoghi Effendi*

DANSK BAHÁ'Í FORLAG

INDHOLD

Forord

DE SYV DALE

RANSAGELSENS DAL
KÆRLIGHEDENS DAL
KUNDSKABENS DAL
ENHEDENS DAL
TILFREDSHEDENS DAL
FORUNDRINGENS DAL
DALEN AF SAND FATTIGDOM OG ABSOLUT INTETHED

DE FIRE DALE

DEN FØRSTE DAL
DEN ANDEN DAL
DEN TREDIE DAL
DEN FJERDE DAL

Forord

De Syv Dale af Bahá'u'lláh kan betragtes som højdepunktet af, hvad der er skabt på den mystiske poesis område. Dette dybe digterværk blev skrevet som svar på spørgsmål fra Shaykh Muhyi'd-Dín, dommeren fra Khaniqín, en by nær den persiske grænse nordøst for Bagdad. Dommeren havde øjensynligt studeret sufi-filosofi, en gren af den mysticisme, der opstod i Iran for 1200 år siden som en bevægelse inden for Islam. Sufiens mål var at opnå Guds nærværelse igennem meditation og bøn, fordybelse og ekstase. Der udvikledes en særlig terminologi til forklaring af stadierne i den åndelige udvikling. Nogle sufier antog det dogme, at de kunne nærme sig Gud direkte uden hjælp fra Muhamed eller andre profeter. Dette synspunkt førte logisk til den troslære, at de var unddraget religionens love, og at for dem gjaldt, omend ikke for masserne, samvittigheden som en sikker rettesnor. De største persiske mystikere, Jalálu'd-Din Rúmí og al-Ghazzálí bestred denne teori, idet de fastholdt, at kun gennem lydighed over for Guds love, som de er åbenbaret af Hans budbringere, kunne Guds nærværelse opnås. Shaykh Muhyi'd-Dín var utvivlsomt fortrolig med det 12. århundredes persiske sufi Farídu'd-Dín 'Attár's skrifter. 'Attár fik formodentlig sit navn, fordi han var parfumehandler, før han blev filosof. 'Attár's mest skattede værk var *Mantiqu't-Tayr* eller *Fuglenes sprog*. Her sporer man sjælens rejse gennem syv dale af ransagelse, kærlighed, kundskab, frigørelse, forening, undren og tilintetgørelse. Bahá'u'lláh anvendte en lignende, men ikke identisk ramme i sin persiske: *De syv Dale*, som skildrer sjælens syv udviklingsstadier, der fører til målet for dens væren. Bahá'u'lláh skrev dette værk efter at være vendt tilbage fra Bagdad fra Sulaymáníyyih's bjerge. Emnet er helt og holdent tidløst og stedløst. Det er religionens indre sandheder. De åndelige virkeligheder er ens i alle de grundlagte religioner, og de udgør troens fundament. Dette er indholdet af Bahá'u'lláhs erklæring om hans troslære: "Dette er Guds uforanderlige tro, evig i fortiden, evig i fremtiden". De sociale læresætninger i bahá'í-troen er klart formet for det 20. århundrede og for de kommende generationer, og de adskiller sig bemærkelsesværdigt fra tidligere civilisationers og religiøse systemers etik. Men *De syv Dale* taler om det gudsrige, der ikke er af denne verden, og den adskiller sig ikke væsentligt fra bjergprædikenen eller fra Muhameds beskrivelse af Gud, Den Barmhjertige, Den Omsorgsfulde.

De Syv Dale lærer os, at vejen, der fører til Guds nærværelse, betrædes ved at lytte til budskabet fra Guds manifestation for vor tid. Et almindeligt, ja selv et enestående menneske kan ikke forvente at blive en Kristus. Intet menneske kan ved tankens hjælp lægge en tomme til sin fysiske højde, og en tidsel frembringer ikke figner. Ingen kan gøre fordring på at være identisk med Guds inderste væsen, fordi ingen er i besiddelse af uendelig stor styrke, kundskab og godhed. Men ethvert menneske kan, ligegyldigt hvor ringe hans oprindelse end er, tilegne sig de guddommelige egenskaber ved at underkaste sig de guddommelige love og tænke over Guds ord, som det er åbenbaret af de store profeter. Den person, der når målet for den mystiske søgen, Guds nærværelse, er den, der har erkendt Guds manifestation for sin tid, og den, der ved at følge hans bud, har iklædt sig de himmelske egenskaber, som gør det muligt for ham at nå til den elskedes nærværelse. Et sådant menneske vil aldrig påstå at være Gud lig; men hans handlinger vil tale for ham. Man kan erindre sig historien om perseren, der tog sin søn med hen i en dejlig have, hvor mange var samlet til bøn. Efter en times bøn så drengen sig omkring og opdagede, at mange af de bedende ikke var hensunkne i bøn, men i søvn. Han vendte sig til sin fader og spurgte: "Er vi ikke bedre end de, der sover i stedet for at bede"? Faderen svarede

blot: ”Du kunne have været bedre, hvis du ikke havde spurgt”.

I *Enhedens Dale* er Rúmís vers om Khidr møttet på historien i Koranen (Sura 18:70) om den guddommelige budbringer, som Moses fulgte med i den hensigt at blive belært. De gik ombord i et skib, som budbringeren fik til at forlise: ”Hvad nu”? sagde Moses, ”har du lastet det på en sådan måde, at du kunne komme til at drukne besætningen”? Senere forklarede budbringeren, at skuden tilhørte de fattige, der tumler omkring på havet, og ”jeg fik da i sinde at ødelægge den; thi en konge lå i baghold, for at opbringe hvert skib med magt”. Hændelsen har en dobbelt betydning. For det første, at skabningen ikke skal veje sin skabers handlinger på sin ufuldkomne vægt; dernæst at en ulykke sendt fra himlen kan være beskyttende og barmhjertig.

I *Forundringens Dale* citeres der en linje fra Saná'í om fornuftens magtesløshed til at kunne fatte Guds ord uden vejledning. Digteren spørger, om en edderkop kan fange en fugl Phønix. Phønix er en mystisk fugl, der forventes at ville leve i tusind år. Den har spillet en fremtrædende rolle i mange folkeslags mytologi. Fuglen, en ensom skabning, havde efter sigende et fløjteligende næb med et hundrede huller, og hver åbning kunne frembringe en mystisk tone. Når døden nærmer sig forbereder Phønix balfærden for sin begravelse, frembringer sin tragiske sang og antænder ilden med sin fjer. Når gløderne dør bort i en sidste gnist, rejser en ny Phønix sig mirakuløst af asken. Som svar på et spørgsmål derom, har beskytteren af bahá'í-troen forklaret, at Phønix ikke står i forbindelse med manifestationen, men er benyttet poetisk for at henlede tanken på noget udødeligt eller på noget ”som rejser sig af ødelæggelsen.”

Selvom indholdet i *De syv Dale* må forekomme noget esoterisk og fjernt fra dagliglivets verden, er der en bred basis for en rent praktisk anvendelse af det. Det ledende motiv er, at den, der er virkelig gudhengiven, i sin væremåde rent spontant vil vise sin hengivenhed for retfærdighed, sandhed, helhed, barmhjertighed og andre hellige karaktertræk, som den elskedes manifestation besidder.

Alt for ofte har samfundet måttet lide under de udvendigt hellige – ”kirkesøjler” og ”samfundsudsmykninger” - som var overbeviste om deres egen ”frelse”, og at de uden straf kunne tilsidesætte de grundlæggende regler for sømmelig adfærd. Således indførte de ”frelste” en dobbelt målestok for moral, idet de vedtog andre forskrifter for sig selv end for den almene hob. De selvretfærdige har været bemærkelsesværdigt uimodtagelige for læresætninger og bud fra nye profeter. Jesus brød sig ikke om at forsøge på at frelse de ”retfærdige - ansete skriftkloge og farisæere”. Han gav ikke sin velsignelse til dem, der var overbevist om at frelsen var deres, men til synderne, der til stadighed tørstede og hungrede efter retfærdighed. Sand mysticisme er ikke et tilflugtssted for de skrupelløse eller en havn for den selvglade eller en helligdom for den, der flygter for at komme bort fra sit sociale ansvar. Den udvalgte vej, der fører til kundskab om Gud og til tjeneste for medmennesket, går gennem ”De syv Dale”.

De fire Dale, et brev skrevet i Bagdad efter fuldførelsen af *De Syv Dale*. var henvendt til en lærd Shaykh 'Abdu'r-Rahmán fra Karkúk, en by i det irakiske Kurdistan. Den fremsætter fire måder, hvorpå den ”usete” kan ses; menneskehjertets fire stadier, og de fire kategorier af mystiske vejfarende i deres søgen efter forsynet, den lovpriste, den dragende, den elskede. De fire guddommelige stadier er givet i dette vers fra Koranen (57:3): ”Han er den første og den sidste; den synlige og den skjulte, og Han er Den Alvidende”.

Robert Gulick, jr.

DE SYV DALE

I Guds Navn, Den Milde, Den Barmhjertige

Ære være Gud, som har bragt skabelsen frem af intet, som har indgraveret præeksistensens gåder på tavlen, skjult i mennesket, som igennem Bayánen har lært mennesket det, han ikke kendte til, som har skabt en strålende Bog for dem, der troede og hengav sig, som i denne sorte og fordærvede tidsalder har fået ham til at bekræfte alle tings tilblivelse og fået ham til at tale fra evighedens tinde med underfuld stemme fra Det fuldendte Tempel¹ i den hensigt, at enhver til sidst skal kunne bevidne ved sig selv, i sig selv, samt ved sin Herres budbringers stade, at der i sandhed ingen Gud er uden Ham, og derved må vinde sin vej til virkelighedernes højdepunkt, hvor ingen skal betragte noget som helst uden at se Gud i det.

Og jeg priser og forherliger det første hav, som er udløbet fra oceanet af Det inderste guddommelige Væsen, og den første morgen, der har glødet på enhedens horisont, og den første sol, der er steget frem på evighedens himmel, og den første ild, der blev antændt fra præ-eksistensens lyskilde i oprigtighedens lampe: ”Han, der var Ahmad i de ophøjedes kongerige og Muhamed i de næres forsamling og Mahmúd² i de oprigtiges rige påkald Ham i hvilket (navn) I end ønsker.” Han har de mest ophøjede navne³ i hjerterne hos dem, der vide. Lad i overflod evig, vedblivende fred være med Hans tjenere og ledsagere«.

Endvidere har vi lyttet til, hvad kundskabens nattergal sang fra kvistene på dit væsens træ og lært, hvad vishedens due råbte fra grenene på træerne, som danner dit hjertes løvsal. Og det syntes mig, at jeg indåndede de reneste dufte fra din kærligheds klædning, og at jeg virkelig opnåede at møde dig, da jeg granskede dit brev. Og eftersom jeg mærkede mig din tale om din død i Gud, dit liv ved Ham og din kærlighed til Guds elskede og åbenbarerne af Hans navne, samt daggrystederne for Hans egenskaber - åbenbarer jeg derfor for dig hellige og strålende tegn fra herlighedens planer, for at drage dig til hellighedens, nærhedens og skønhedens forgård og føre dig til det stade, hvor du ikke vil se andet i skabelsen end Den Elskede, Den Tilbedtes åsyn, og betragte alle skabte ting, som de er på den dag, som ingen har navn til.

Herom har enhedens nattergal sunget i *Ghawthíyyíhs* have⁴. Han siger: ”Og på dit hjertes tavle skal skriften fra de dybsindige gåder komme tilsyne: ’Frygt Gud og Gud vil skænke dig kundskab’⁵, og din sjæls fugl skal blive mindet om præeksistensens helligdomme og på længslens vinger hæve sig op til himlen af ’træd din Herres banede veje’⁶ og sanke fællesskabets frugter i haverne af ”spis da af alle slags frugter”⁷.

Ved mit liv, o ven! Om du smagte frugterne fra hin grønne haves blomster, som vokser i kundskabens lande ved de opgående lys fra Det inderste Væsen, som genspejles i navne og egenskabers spejle, - da ville længslen gribe tålmodighedens tømmer og rive dem ud af din hånd og få din sjæl til at skælve ved lynglimtet og drage dig fra dit jordiske hjemland til den første himmelske bolig i virkelighedernes midtpunkt og løfte dig op til et plan, hvor du svæver i luften, ligesom du vandrer på jorden, og bevæger dig over vandet, ligesom du løber på landjorden. Derfor må det glæde Mig og dig og hvem, der end måtte bestige kundskabens himmel - og hvis hjerte forfriskes derved - at vishedens vinde har blæst igennem hans tilværelses have fra Den Al-barmhjertiges Saba.

---

¹ Manifestationen

² Muhamed, Ahmad og Mahmúd er navne og titler på profeten afledt af verbet at prise, at ophøje.

³ Koranen 17:110

⁴ Prædiken af ‘Alí

⁵ Koranen 2:282

⁶ Koranen 16:71

⁷ Koranen 16:71

Fred være med ham, der følger den rette vej!

Endvidere: De stadier, der kendetegner den vejfarendes rejse fra støvets bolig til det himmelske hjemland, siges at være syv. Nogle har kaldt dem De Syv Dale og andre har kaldt dem De Syv Byer. Og de siger, at med mindre den vejfarende forlader sit eget selv og rejser tværs igennem disse stadier, skal han aldrig nå nærhedens og genforeningens hav, ej heller drikke af den uforlignelige vin. Den første er

RANSAGELSENS DAL.

Gangeren i denne Dal er tålmodighed; uden tålmodighed vil den vejfarende på denne rejse ingen vegne komme og ikke nå noget mål. Ej heller bør han nogen sinde blive modfalden. Skulle han kæmpe i hundrede tusinde år og dog ikke opnå at se Vennens skønhed, skal han alligevel ikke vakle. Thi de, der søger Kaabaen⁸ af ”for Os”, glæder sig over tidenderne: ”På Vore veje skal Vi lede dem”.⁹ I deres søgen har de tappert sat alt ind på at tjene, og de prøver hvert øjeblik at rejse fra ligegyldighedens plan ind i tilværelsens rige. Ingen lænker skal tilbageholde dem og intet råd afskrække dem.

Det er pålagt disse tjenere at rense deres hjerter - som er de guddommelige rigdommes kildespring - fra enhver prægning og vende sig bort fra enhver efterligning, der betyder, at de følger i deres forfædres og aners fodspor og lukke venligheds og fjendskabs døre for alle folkene på jorden. På denne rejse når den søgende til et plan, hvor han ser alle skabte ting vandre afsindige af sted i deres søgen efter Vennen. Hvor mangen en Jacob vil han ikke se jagende efter sin Josef. Han vil se mangen en elskende haste i sin søgen efter Den Elskede, og han skal blive vidne til en verden af længselsfulde i søgen efter Den Attråede. Hvert øjeblik finder han en vægtig sag, og hver time opdager han et mysterium; thi han har frigjort sit hjerte fra begge verdener og er på vej til Den Elskedes Kaaba. For hvert et skridt skal hjælpen fra det usynlige rige være hos ham, og heden i hans ransagning skal tiltage.

Man må bedømme ransagelsen efter kærlighedens Majnún¹⁰. Det fortælles, at de en dag så Majnún sidde og sigte støvet med tårerne strømmende ned over kinderne. De sagde: »Hvad gør du?« Han svarede: ”Jeg søger efter Laylí”. De råbte: ”Ak! Laylí er af ren ånd, og du søger hende i støvet!” Han sagde: ”Jeg søger hende overalt, måske finder jeg hende et sted”.

Ja, selv om det for den vise kan synes usømmeligt at søge Herrernes Herre i støvet, så viser det dog en intens iver i efterforskningen. ”Den, som søger ihærdigt skal også finde”.¹¹

Den sande søgende jager kun efter sine ønskers mål, og den elskende har intet andet begær end foreningen med den elskede. Og den søgende skal ikke nå sit mål, med mindre han ofrer alt. Det vil sige alt, hvad han har set, hørt og forstået, alt må han regne for intet, for at han kan træde ind i åndens rige, som er Guds by. Det er nødvendigt at anstrenge sig, hvis vi søger Ham; ildhu er nødvendig, hvis vi skal smage genforeningens honning sammen med Ham; og hvis vi drikker af dette bæger, da skal vi kaste verden bort.

På denne rejse har den vejfarende hjemme i hvert et land og bolig i hver en egn. I ethvert

⁸ Helligdom i Mekka. Her betyder ordet Mål.

⁹ Koranen 29:69. ”Og de, som bestræber sig for Os, på Vore veje skal Vi lede dem”.

¹⁰ Bogstaveligt betyder Majnún ”afsindig”. Dette er titlen på den berømte elsker fra ældgammel persisk og arabisk visdom, hvis elskede var Laylí, datteren af en arabisk prins. Idet det symboliserer sand menneskekærlighed, indbefattende den guddommelige, er historien blevet gjort til emne for persisk, romantisk digt, i særdeleshed af Nízámí, skrevet 1188-1189 A.D.

¹¹ Arabisk ordsprog.

ansigt søger han Vennens skønhed; i ethvert land ser han efter Den Elskede. Han tilslutter sig ethvert selskab og søger fællesskab med enhver sjæl for om muligt i et sind at kunne afsløre Vennens hemmelighed eller i et ansigt se Den Elskedes skønhed.

Og hvis han ved Guds hjælp på denne rejse finder et spor af den sporløse Ven og indånder duften fra de himmelske budbringers Josef¹², der så længe har været borte, så træder han øjeblikkelig ind i

KÆRLIGHEDENS DAL

og bliver opslugt af kærlighedens ild. I denne by hvælver henrykkelsens himmel sig over ham, og længslens sol, der oplyser hele verden, skinner der, og kærlighedens ild står i lys lue; og når kærlighedens ild er i lys lue, så brænder den fornuftens afgrøde til aske.

Nu er den rejsende ikke mere sig selv eller noget uden for sig selv bevidst. Han ser hverken uvidenhed eller kundskab, hverken tvivl eller vished. Han kan ikke skelne ledelsens morgen fra fejltagelsens nat. Han flygter både fra vantrø og tro, og dødelig gift er som balsam for ham. Derfor siger 'Attár:

”For den vantrø, fejltagelse - for den troende, tro.
For 'Attárs hjerte, et gran af Din smerte”¹³

Gangeren i denne dal er lidelse, og hvis der ingen lidelse er, får rejsen aldrig ende. På dette stade har den elskende kun tanke for Den Elskede og søger kun tilflugt hos Vennen. Hvert øjeblik tilbyder han hundrede liv på Den Elskedes vej, og for hvert skridt kaster han tusinde hoveder for Den Elskedes fødder.

O min broder! Før du træder ind i din kærligheds Ægypten, vil du ikke komme til Vennens Skønheds Josef; og før du ligesom Jacob forsøger dit ydre øje, vil du aldrig kunne se med dit indre øje; og før du brænder af kærlighedens ild, vil du ikke kunne forene dig med længslens elsker.

En elskende frygter intet, og intet ondt kan skade ham. Du ser ham både kold i flammerne og tør i havet.

”En elskende er den, som er kold i helvedes ild;
En viis er den, som forbliver tør i havets bølger”¹⁴

Kærligheden accepterer ikke nogen tilværelse og ønsker intet liv. I døden ser han livet, og han søger ophøjelse i fornedrelsen. For at kunne værdsætte kærlighedens vanvid, må mennesket have forstand i overflod. For at kunne værdsætte de bånd, Vennen binder ham med, må han være opfyldt af ånd. Velsignet er den hals, der fanges i Hans snare; lykkeligt det hoved, der falder i støvet på Hans kærligheds vej. Derfor o ven! Opgiv dit selv, at du må finde Den uforlignelige Ene. Forlad denne dødelige jord, at du må søge dig et hjem i himmelens rede. Vær som intet, hvis du vil antænde tilværelsens ild og berede dig på kærlighedens vej.

---

¹² Henviser til beretningen om Josef i Koranen og i Det Gamle Testamente.

¹³ Farídu'd-Dín 'Attár – den store persiske sufi-digter (1150-1230 A.D.)

¹⁴ Persisk mystisk digt.

”Kærlighed bemægtiger sig ikke en levende sjæl;
Falken slår ikke ned på en død mus”.¹⁵

Kærligheden sætter hver eneste gang en verden i brand, og den lægger hvert et land øde, hvor den frembærer sit banner. Tilværelsen eksisterer ikke i dette rige; vismanden lyder intet bud inden for dets enemærker. Kærlighedens leviathan opsluger fornuftens herre og omstyrter kundskabens mester. Han tømmer de syv have, men hans hjertes tørst er stadig ustillet, og han siger: ”Er der ikke mere?”¹⁶ Han undgår sig selv og trækker sig bort fra alt på jorden.

”Kærligheden er en fremmed både på jorden og i himlen;
Den indeholder tooghalvfjerds galskaber”.¹⁷

Den har lagt utallige ofre i sine lænker, såret utallige vismænd med sin pil og sin bue. Vid at enhver rødme i verden stammer fra dens vrede, og at enhver blegnen på menneskets kind kommer af dens gift. Den kender intet lægemiddel undtagen døden, den vandrer kun i skyggernes dal, og dog er dens gift på den elskendes læber sødere end honning, og dens ødelæggelser er skønnere i den søgendes øjne end hundrede tusinde liv.

Derfor må sløret fra det sataniske selv brændes op i kærlighedens ild, at ånden kan blive rensset og lutret og dermed erkende Verdens Herres stade.

”Tænd kærlighedens ild og brænd alting bort,
Og sæt da foden på de elskendes land”.¹⁸

Og hvis den elskende, bekræftet af Skaberen, slipper ud af kløerne på kærlighedens ørn, da skal han træde ind i

KUNDSKABENS DAL,

og komme fri af tvivlen, ind i sikkerhed og vende sig fra illusionens mørke til gudsfrygtens ledende lys. Hans indre øje vil åbne sig, og han vil i al hemmelighed tale med sin elskede; han vil slå sandhedens og fromhedens porte op på vid gab og lukke de tomme indbildningers døre. På dette stadium stiller han sig tilfreds med Guds befalinger og opfatter krig som fred og finder i døden det evige livs hemmeligheder. Med det indre og det ydre øje bliver han vidne til opstandelsens gåder i skabelsens riger og i menneskesjælene, og med et rent hjerte forstår han den guddommelige visdom i den endeløse række af Guds budbringere. Oceanet er for ham som en dråbe, og i en dråbe finder han havets hemmeligheder.

”Kløv atomets indre og se!
Derinde vil du finde en sol”.¹⁹

---

¹⁵ Persisk mystisk digt.

¹⁶ Koranen 50:29.

¹⁷ Jalálu'd-Dín Rúmí (1207-1273 A.D.). Mathnaví. Jajálu'd-Dín, kaldet Mawláná (vor mester) er den største af alle de persiske sufi-digtere og grundlæggeren af den ”dansende malawi dervish orden.

¹⁸ Fra et digt af Bahá'u'lláh .

¹⁹ Persisk mystisk digt

I denne dal ser den vejfarende kun ren omsorg i Den ene Sandes formaninger, og hvert øjeblik siger han: ”Du ser ingen fejl i Barmhjertighedens Guds skaberværk; kast endnu engang dit blik på det: ser du en eneste ufuldkommenhed?”²⁰ Han ser retfærdighed i uretfærdighed, og i uretfærdighed nåde. I uvidenhed finder han gemt manganen en kundskab og i kundskaben åbenbarer der sig talrige vidnesbyrd om visdom. Han sønderbryder legemets og lidenskabernes bur og slutter sig til folket af det udødelige rige. Han bestiger stigen af indre sandhed og iler mod den indre overbevisnings himmel. Han sejler i arken: ”Vi vil vise ham Vore tegn i alle egne og i dem selv”²¹ og rejser over havet ”indtil det bliver dem klart, at denne Bog er sandheden”.²² Og hvis han træffer på uretfærdighed, da skal han være tålmodig, og når han står over for verden, da skal han vise kærlighed.

Der var engang en elskende, der havde sukket i årevis over at være skilt fra den elskede og fortæredes af adskillelsens ild. Ifølge kærlighedens lov var hans hjerte udtømt for tålmodighed, og hans legeme var udslidt af hans sindstilstand. Han regnede livet uden hende for det rene bedrag, og tiden fortærede ham aldeles. Hvor manganen en dag fandt han ingen hvile i sin længsel efter hende, og hvor manganen nat holdt ikke lidelsen søvnen borte fra hans leje; kun et suk var tilbage i hans mødige legeme, og hans hjertes sår havde gjort ham til et eneste skrig af smerte. Han ville have givet tusinde liv for en eneste slurk af hendes nærværelses bæger; men det blev ham ikke forundt. De lærde kendte intet lægemiddel for ham, og vennerne skyede hans selskab; ja, lægerne har intet middel til den, der er syg af kærlighed, med mindre den elskedes gavmildhed forløser ham.

Til sidst modnedes fortvivlelsens frugter på hans længsels træ, og flammen i hans håb brændte til aske. Da kunne han en nat ikke mere leve, og han forlod sit hus og begav sig til torvepladsen. Pludselig blev han forfulgt af en vægter. Han gav sig til at løbe, og manden fulgte efter; da kom der andre vægtere til, og de spærrede alle veje for den udmattede. Og den ulykkelige skreg fra sit hjertes dyb og løb hid og did, idet han stønnede: ”Denne vægter er sikkert 'Izrá'íl, min dødsengel, der forfølger mig så hastigt; eller også er han en menneskelig tyrann, der vil mig noget ondt”. Hans fødder bar ham videre, den ene blødte, såret af kærlighedens pil, og hans hjerte klagede. Da kom han til en havemur, og med ubeskrivelig smerte klatrede han over den; thi den viste sig at være frygtelig høj. Uden tanke på sit liv kastede han sig ned i haven.

Og der så han sin elskede med en lampe i hånden gå og søge efter en ring, hun havde tabt. Da den elskende, som havde afstået sit hjerte, så på sin fortryllende kærlighed, drog han et dybt suk og løftede sine hænder i bøn, idet han råbte: ”O Gud! Skænk vægteren rigdom og herlighed og et langt liv. Thi vægteren var Gabriel, der ledte denne stakkel, eller også var han 'Izráfil, der skænkede denne ulykkelige livet”.

Sandelig, hans ord talte sandt; thi han havde fundet manganen en hemmelig retfærdighed i denne tilsyneladende forfølgelse fra vægterens side og havde set, hvor stor en barmhjertighed, der lå skjult bag sløret. I sin vrede havde vægteren ført den tørstende i kærlighedens ørken til den elskedes hav og oplyst fraværelsens sorte nat med genforeningens lys. Han havde jaget en, der var langt borte, ind i nærhedens have og ført en lidende sjæl til den, der helbreder hjerter.

Hvis nu den elskende havde kunnet se ind i fremtiden, så ville han have velsignet vægteren lige fra begyndelsen og bedt for ham, og han ville have opfattet dette tyranni som retfærdighed; men eftersom fremtiden var skjult for ham, græd og klagede han sig i begyndelsen. Anderledes er det med dem, der rejser i kundskabens grønne land; thi de ser enden i begyndelsen, i krigen ser de fred og i vrede venlighed.

---

²⁰ Koranen 67:3.

²¹ Koranen 41:53.

²² Koranen 41:53.

Således er den vejfarendes stade i denne dal; men folkene i dalene oven over denne ser begyndelsen og enden som ét; nej de ser hverken begyndelse eller ende og kender hverken til "først" eller "sidst"²³. Men beboerne i den udødelige by, de der lever i de grønne havers land, ser ikke engang "hverken først eller sidst"; de flygter fra alt, hvad der er først og afviser alt, hvad der er sidst. Thi de er gået tværs gennem navnenes verden og er flygtet fra egenskabernes verdener, hurtigt som lynet. Således er det sagt: "Absolut enhed udelukker alle egenskaber"²⁴. Og de har opslået deres boliger under skyggen af Det inderste Væsen.

I tilknytning hertil har Khájih 'Abdu'lláh²⁵, måtte Gud Den Allershøjeste helliggøre hans elskede ånd - udtrykt en fin pointe og talt et velklingende ord om betydningen af: "Led Du os på den rette vej"²⁶, hvilket er: "Vis os den rigtige vej, det vil sige, skænk os kærligheden fra Dit inderste Væsen, således at vi må blive fri for at vende os til vort eget jeg og til noget som helst uden Dig og komme til at tilbede Dig alene og kun vide af Dig og kun se Dig og udelukkende tænke på Dig".

Nej, de hæver sig endog op over dette stade, og det er derfor sagt:

"Kærlighed er et slør mellem den elskende og den elskede,
Mere har jeg ikke lov at sige."²⁷

Ved denne time er kundskabens morgen gryet, og rejsens og vandringens lamper er slukkede.

28

"Moses var her lukket ude
Skønt selv helt igennem styrke og lys:
Men du som slet ingen vinger har
Prøv ikke at flyve"²⁹.

Hvis du er et menneske af bøn og fællesskab med Gud hæv dig da på vingerne, som er de hellige sjæles hjælp, at du må se Vennens gåder og nå til Den Elskedes lys. "Sandelig, vi kommer fra Gud, og til Ham vender vi tilbage".³⁰

Efter at være nået gennem Kundskabens Dal, som er det sidste plan af begrænsning, kommer den vejfarende til

ENHEDENS DAL

og drikker af Den Ubetingedes bæger og skuer enhedens manifestationer. På dette stade

---

²³ Koranen 57:3.

²⁴ Ordsprog tillagt 'Alí.

²⁵ Shaykh Abú Ismá'íl 'Abdu'lláh Ansárí af Hirát (1006-1088 A.D.) Sufi-leder, der nedstammer fra Profetens ledsager Abú Ayyúb. Først og fremmest kendt for sine munáját (bønfaldelser) og Rubá'íyyát (fire-linjede vers med vekslende rytme), "Ansár" betyder Muhameds hjælpere eller ledsagere i Medina.

²⁶ Koranen 1:5.

²⁷ Jalálu'd-Dín Rúmi (1207-1273 A. D.).

²⁸ Dette viser hen til den mystiske vandring og søgen efter sandhed, ledet af "lys" eller af sufi-ledere. Bahá'u'láh foreholder her mystikerne, at den guddommelige manifestations tilsynekomst på denne dag vil gøre yderligere eftersøgning unødvendig. således som det blev sagt af 'Alí: »Sluk lampen, når solen er stået op« - idet solen henviser til Guds manifestation på den nye dag.

²⁹ Jalálu'd-Din Rúmi (1207-1273 A. D.).

³⁰ Koranen 2:151

gennemtrænger hans blik flerhedens slør; han flygter fra sanselighedens verdener og stiger op i enkelthedens himmel. Med Guds øre hører han, og med Guds øje ser han mysterierne i den guddommelige skabelse. Han træder ind i Vennens helligdom og får som en fortrolig ven plads i Den Elskedes pavillon. Han rækker sandhedens hånd frem fra betingelsesløshedens kofte; han får indblik i magtens hemmelighed. I sit eget jeg ser han hverken navn, berømmelse eller rang; men i lovprisningen af Gud finder han sin egen pris. I Guds navn ser han sit eget navn; for ham stammer ”alle sange fra Kongen”³¹, og enhver melodi er fra Ham. Han sidder på tronen ”Sig alt kommer fra Gud”³², og han hviler på tæppet ”Der findes ingen magt eller styrke, undtagen hos Gud”³³. Han betragter alt med enhedens øje og ser de funklende stråler fra den guddommelige sol skinne fra udspringet af det inderste daggry ligeligt på alle skabte ting, og han ser enkeltheder lys kaste genskin på hele skabelsesværket.

Det er åbenbart for Deres Højærværdighed, at alle de forskelligheder, som den vejfarende ser i tilværelsen på rejsens stadier, udspringer af hans egen opfattelse. Vi skal give et eksempel herpå, så meningen kan blive fuldstændig klar: Tænk på den synlige sol; selv om den skinner med samme styrke på alle ting og - på befaling af Kongen over alle åbenbaringer - skænker lysets gaver til hele skabelsen, så manifesterer den sig dog og skænker sine gaver i forhold til mulighederne på dette sted. F. eks. reflekteres solens skive i et spejl, hvilket skyldes spejlets følsomhed. I et krystal får solen det til at se ud, som om der er ild, medens den i andre ting kun giver sig tilkende ved lysstrålernes effekt, og ikke i sin fulde form. Og dog udvikler den på skaberens bud - ved sin påvirkning enhver ting i forhold til dens muligheder.

På samme måde kommer farver til syne i enhver genstand i forhold til denne genstands egenskaber. I en gul kugle skinner strålerne gult; i en hvid ses de hvide, og i en rød viser der sig røde stråler. Disse variationer skyldes genstanden og ikke lyset, der skinner på den. Og hvis et område udelukkes fra lyset ved hjælp af tag og mure, så vil det være fuldstændig berøvet lysets stråler, og solen vil ikke kunne skinne på det.

På denne måde er det, at visse sygelige sjæle har spærret kundskabens lande inde bag selvets og lidenskabernes mure og har formørket sig selv med uvidenhed og blindhed og er blevet udelukket fra den mystiske sols lys og fra Den evigt Elskedes gåder; de har fjernet sig langt fra den juvelprydede visdom, fra budbringernes herres strålende tro, og er blevet stængt ude fra den allerskønneste helligdom og bandlyst fra stråleglansens Kaaba. Af sådant værd er denne tidsalders mennesker !

Og hvis en nattergal³⁴ hæver sig op fra selvets ler og tager bolig i hjertets rosenhytte og i arabiske melodier og med sødmefyldte persiske sange fortæller om Guds mysterier - hvorfra ét enkelt ord kan skænke døde legemer nyt, rent liv og skænke Helligåndens gaver til denne tilværelses smuldrende knogler - da vil du se tusind misundelsens kløer og utallige hadets næb jage Ham og af al magt pønse på Hans død.

Ja, for en skarnbasse er de søde dufte modbydelige, og for en mand med snue er vellugtende olie som intet. Derfor er det til oplysning for de uvidende sagt:

”Rens dit hoved for snue
Og indånd i stedet Guds åndedrag.”³⁵

---

³¹ Rûmî

³² Koranen 4:80

³³ Koranen 18:37

³⁴ Dette henviser til Bahá'u'lláhs egen åbenbaring.

³⁵ Jalálu'd-Din Rûmî (1207-1273 A. D.).

I korthed er genstandenes forskelligheder her klarlagt. Når den vejfarende nu kun betragter stedet for åbenbaringen - det vil sige, når han kun betragter de mangefarvede kugler - så ser han kun gult, rødt og hvidt. Derfor har stridigheder været fremherskende blandt skabningerne, og mørklæggende støv fra begrænsede sjæle har tilsløret verden. Nogle stirrer på lysets overflod, andre har drukket af enhedens vin, og de ser kun selve solen.

Og fordi de bevæger sig på disse tre planer, er både de vejfarendes forståelse og ord forskellige, og derfor viser der sig stadig tegn på stridigheder på jorden. Thi der er nogle, som bor på enhedens plan og taler ud fra den verden, og nogle bor i begrænsningens riger, mens andre er på selvets trin, og atter andre er aldeles blinde. Derfor fremsætter uvidende mennesker - som ikke har del i Den guddommelige Skønheds stråleglans - i tidens løb visse fordringer og påfører enhedens folk i enhver tidsalder og epoke det, som de selv har fortjent. ”Om Gud straffede menneskene for deres onde gerninger, så ville Han ikke lade noget levende blive tilbage på jorden! Men han giver dem henstand til en fastsat tid ... ”³⁶

O min broder! Et rent hjerte er som et spejl; rens det med kærlighedens ild og med frigørelse fra alt andet end Gud, at den sande sol må kunne skinne i det og den evige morgen dages. Da skal du klart se betydningen af: ”Hverken Min jord eller Min himmel indeholder Mig; men Mine trofaste tjeneres hjerter kan rumme Mig”³⁷. Og du vil tage dit liv i den egen hånd og i uendelig længsel kaste det foran din nye Elskede.

Når som helst lyset fra Enhedens Konges budbringere bliver sat på hjertets og sjælens tronsæde, bliver Hans stråleglans synlig i hvert led og hvert lem. Til den tid skal gåden i den berømte tradition glimte frem af mørket: ”En tjener drages til Mig i bøn, indtil Jeg svarer ham; og når Jeg har besvaret hans bøn, bliver Jeg til det øre, hvormed han hører..... ”. Thi således viser husets Herre sig i sit hjem, og boligens søjler stråler alle med Hans lys. Og lysets indflydelse og virkning skyldes lyskilden; derfor bevæger alt sig ved Ham og træder frem efter Hans vilje. Og dette er den kilde, som de, der er nær, drikker af, således som det er sagt: ”En kilde, som de, der er Gud nær, skal drikke af..... ”³⁸

Ingen bør dog lægge en antropomorf betydning i disse ord eller opfatte dem, som om Guds verdener er steget ned til skabningernes plan; det bør heller ikke lede Deres Eminence til sådanne slutninger. Thi Gud er i sit inderste væsen helligt hævet over opstigning og nedstigning, indgang og udgang; Han har i al evighed været hævet over menneskelige skabningers egenskaber, og det vil Han til stadighed forblive. Intet menneske har nogen sinde kendt Ham; ingen sjæl har nogen sinde fundet vejen til Hans væsen. Enhver mystiker er faret vild i dalen, der fører til Hans kundskab; enhver helgen er gået fejl af vejen, når han søgte at fatte Hans inderste væsen. Helligjort er Han over de vises forståelse, ophøjet er Han over de lærdes kundskab! Vejen er spærret og at søge efter den er blasfemi; Hans tegn er Hans vidnesbyrd; Hans væren er Hans vidne.³⁹

Derfor har de, som tilbeder Den Elskedes åsyn, sagt: ”O Du, Den Eneste, hvis inderste væsen alene kan vise vejen, og som er hævet over enhver lighed med skabningerne”⁴⁰. Hvordan kan det absolutte intet spore sin gang i præeksistensens regioner, eller en flygtende skygge nå til den evige sol? Vennen⁴¹ har sagt: ”Havde det ikke været for Din skyld, så havde vi aldrig kendt Dig”, og Den Elskede⁴² har sagt: ”Eller nået til Din nærværelse”.

---

³⁶ Koranen 16:63.

³⁷ Hadith: Handling eller ytring tillagt profeten Muhamed eller en af de hellige imamer.

³⁸ Koranen 83:28.

³⁹ Prædiken af ‘Alí

⁴⁰ Hadith.

⁴¹ Profeten Muhamed

⁴² Profeten Muhamed

Ja, denne omtale af de forskellige grader af kundskab hentyder til kundskaben om åbenbaringerne fra Den Virkeligheds Sol, der kaster sit lys på spejlene. Og strålekraften fra det lys er i hjerterne, selv om det er skjult bag sansernes slør og denne jords livsvilkår ligesom et lys i en jernlygte, og først når lygten fjernes, kan strålerne fra lyskilden skinne frit ud.

På samme måde vil enhedens lys blive åbenbaret, når du fjerner illusionens klædning fra dit hjerte.

Altså er det klart, at selv for strålerne er der hverken indgang eller udgang - hvor meget mindre da for dette væsens inderste og for dette eftertragtede mysterium. O min broder! Gennemrejs disse planer i efterforskningens ånd og ikke i blind efterligning. En sand vejfarende vil ikke blive tilbageholdt af ordenes stav eller lade sig udelukke af advarslene i hentydningerne.

”Hvordan skulle et forhæng kunne skille elskereren fra den elskede?
Ikke engang Alexanders mur kan adskille dem!”⁴³

Hemmelighederne er mangfoldige, men de ukendte ting er utallige. Bøger ville ikke kunne rumme Den Elskedes gåder, og de kan heller ikke udtømmes på disse sider, selv om det kun var et ord eller et tegn. ”Kundskab er et eneste punkt, men de uvidende har mangfoldiggjort det”⁴⁴.

Tænk ligeledes med samme udgangspunkt over forskellen mellem verdenerne. Selv om de guddommelige verdener er uden ende, så regner nogle dog med, at der er fire: Tidens verden (*zamán*), som både har begyndelse og ende; varighedens verden (*dahr*), som har en begyndelse, men hvis afslutning ikke er åbenbaret; bestandighedens verden (*sarmad*), hvis begyndelse ikke kan ses, men som vides at have en ende; og evighedens verden (*azal*), hvis begyndelse og ende er usynlig. Der er mange forskellige udlægninger om dette emne, så en detaljeret beretning om dem kan virke trættende. Således har nogen sagt, at bestandighedens verden hverken har begyndelse eller ende, og har kaldt evighedens verden den usynlige, uovervindelige syvende himmel. Andre har kaldt disse den himmelske forgårds verdener (*Láhút*), den syvende himmels verdener (*Jabarút*), englernes kongeriges verdener (*Malakút*) og den udødelige verdens riger (*Násút*).

Rejserne på kærlighedens vej bliver regnet for fire: »Fra skabningerne til Den ene Sande, fra Den ene Sande til skabningerne, fra skabningerne til skabningerne, fra Den ene Sande til Den ene Sande.

Der er mangan en udtalelse fra mystiske seere og tidligere tiders lærde, som jeg ikke har omtalt her, fordi jeg ikke bryder mig om vidtløftige citater fra fortidens ytringer; thi gentagelse af andres ord vidner om tilegnet lærdom, ikke om guddommelige gaver. Selv det, Vi her har citeret, er kun af hensyn til skik og brug samt vennernes sædvane. Disse ting ligger ydermere uden for rammerne af denne epistel. Vor uvillighed ved at gentage deres udtalelser kommer ikke af hovmod, men er snarere et udtryk for visdom og et tegn på nåde.

”Om Khidr kuldsejlede sit skib på havet,
Så er der dog tusinde rettigheder i denne uret”⁴⁵.

I øvrigt betragter denne tjener sig selv som fuldstændig fortabt og som intet, især ved siden af en af Guds elskede, og så meget mere i nærværelse af Hans hellige mænd. Ophøjet være min

---

⁴³ Hafiz: Shamsu'd-Din Muhammad af Shiráz, død ca. 1389 A. D. En af de største persiske digtere.

⁴⁴ Hadith

⁴⁵ Jalálu'd-Din Rúmí (1207-1273 A. D.)

Herre, Den Højeste! Endvidere er vår hensigt at beskrive stadiene i den vejfarendes rejse og ikke at fremsætte de modstridende ytringer fra mystikerne.

”Hvis jeg taler mere, vil mangel en forstand rystes,
Og hvis jeg skriver, vil mangel en pen sønderbrydes.«⁴⁶

Fred være med ham, der afslutter denne ophøjede rejse og følger Den Ene Sandes ledelses lys.

Og den vejfarende træder, efter at have gennemrejst de høje planer på denne ophøjede rejse, ind i

TILFREDSHEDENS DAL.

I denne dal føler han den guddommelige velbehageligheds vinde blæse fra åndens plan. Han brænder begærets slør bort, og med det indre og det ydre øje opfatter han inden i og uden for alle ting dagen, hvor ”Gud vil godtgøre enhver af sin overflod”.⁴⁷ Fra sorg vender han sig til fryd, fra smerte til glæde. Hans sorg og klage viger for henrykkelse og lyksalighed.

Selv om de vejfarende i denne dal tilsyneladende bor i støvet, så er de dog indadtil tronsat på den gådefulde betydnings højder; de spiser af de indre meningers endeløse goder og drikker af åndens liflige vin.

Tungen magter ikke at beskrive disse tre dale og talen kommer til kort. Pennen træder ikke ind i denne egn, og blækket efterlader kun en klat. I disse egne har hjertets nattergal andre sange og hemmeligheder, der får hjertet til at bæve og sjælen til at råbe; men dette mysterium af indre mening må hviskes fra hjerte til hjerte og bliver kun betroet fra bryst til bryst.

”Kun hjerte kan tale til hjerte om mystikernes fryd;
Ingen budbringer kan tale derom, og intet brev kan bære det videre”.⁴⁸

”Jeg tier af udmattelse over mangel en sag.
For mine ord kan ikke opregne dem, og min tale kommer til kort”.⁴⁹

O ven! Før du træder ind i haven af sådanne gåder, vil din læbe aldrig berøre denne dals udødelige vin. Og skulle du smage den, vil du vende dine øjne fra alt andet og drikke af tilfredshedens vin; og du skal frigøre dig fra alt andet og knytte dig til Ham og kaste dit liv på Hans vej og kaste din sjæl bort. Der er imidlertid ingen andre i denne egn, som du behøver at glemme: ”Der var Gud, og ingen var der ved siden af Ham”.⁵⁰ Thi på dette plan erkender den rejsende Vennens skønhed i alt. Selv i ilden ser han Den Elskedes åsyn. I illusionen ser han virkelighedens hemmelighed og læser i egenskaberne Det inderste Væsens gåde. Thi han har brændt slørene bort med sine sukke og revet ligklæderne væk i et eneste syn; med gennemtrængende blik gennemskuer han den nye skabning; med oplyst hjerte begriber han dybsindige sandheder. Dette er tilstrækkeligt bevidnet herigennem: ”Og vi har skærpet jeres

---

⁴⁶ Jalálu'd-Din Rúmí (1207-1273 A. D.)

⁴⁷ Koranen 4:129.

⁴⁸ Hafiz.

⁴⁹ Arabisk digt

⁵⁰ Hadith.

syn på denne dag”⁵¹.

Efter at have gennemrejst planerne af ren tilfredshed kommer den rejsende til

FORUNDRINGENS DAL,

og bliver kastet ud i storhedens hav, og for hvert minut vokser hans undren. Nu ser han rigdommens skikkelse som selve fattigdommen og frihedens inderste væsen som ren afmagt. Nu bliver han slået med stumhed over Den Allerherligstes skønhed; han udmattes atter over sit eget liv. Hvor mangt et mystisk træ har denne forundringens hvirvelvind ikke revet op med rode, hvor mangen en sjæl har den ikke udmattet. Thi i denne dal er den rejsende kastet ud i forvirring, men ikke desto mindre er disse undere højt værdsatte i hans øjne, når han har opnået dem. Hvert øjeblik ser han en underfuld verden, en ny skabelse og går fra undren til undren og er opslugt i beundring over enhedens Herres værk.

I sandhed, o broder! Hvis vi tænker over hver en skabt ting, skal vi blive vidne til myriader af fuldkomne visdomme og komme til at kende myriader af nye og vidunderlige sandheder. Et af de skabte fænomener er drømmen. Se, hvor mange hemmeligheder den skjuler, hvor mange visdomme, der her er bevaret, og hvor mange verdener der her gemmer sig. Læg mærke til hvorledes du ligger sovende i et hus, hvis døre er lukkede; pludselig befinder du dig i en fjernt beliggende by, som du går ind i uden at bevæge fødderne eller trætte dit legeme; uden at bruge øjnene ser du, og uden at anstrenge ørerne hører du, uden at bruge tungen taler du. Og måske vil du efter ti års forløb i den ydre verden opleve netop det, som du drømte i nat.

Imidlertid er der i drømmen gemt mangen en visdom, som kun menneskene i denne dal kan forstå i dens sande betydning. Hvad er for det første denne verden, hvor et menneske uden øjne, øren, hånd eller mund, dog bruger disse? Hvordan kan det dernæst være, at du i dag ser resultatet af en drøm, som du måske oplevede i et syn i søvnens verden for ti år siden? Tænk over forskellen mellem disse to verdener og de gåder, de skjuler, at du kan opnå guddommelige bekræftelser og gøre himmelske opdagelser og træde ind i hellighedens egne.

Gud, Den Ophøjede, har lagt disse tegn i menneskene, for at filosoferne ikke skulle fornægte mysterierne om livet efter døden eller gøre det mindre, der er lovet dem. Thi nogle holder sig til fornuften og fornægter alt det, fornuften ikke fatter, og dog kan svage hjerner aldrig omfatte de ting, vi har fortalt; men kun den højeste, guddommelige intelligens kan fatte dem:

”Hvordan kan svage hjerner gennemtrænge Koranen
Eller en fugl phoenix fanges af edderkoppens spind?”⁵²

Alle disse stadier kan bevidnes i Forundringens Dal. Den rejsende søger hvert øjeblik efter mere og bliver ikke træt. Således har Herren over den første og den sidste, idet Han udtrykte graderne af kontemplation og udtrykte forundring, sagt: ”O Herre, forøg min undren over Dig”.

Tænk ligeledes over det fuldkomne i menneskets skabelse, og at alle disse stadier og planer er foldet sammen og skjult inden i ham.

---

⁵¹ Koranen 50:21

⁵² Mystisk persisk digt

”Regner du kun dig selv for en ubetydelig skabning,
Når universet er foldet sammen inden i dig”.⁵³

Altså må vi bestræbe os på at nedkæmpe de dyriske egenskaber, at menneskehedsbestemmelse skal komme for dagen.

Således fremhævede også Luqmán, der havde drukket af visdommens kilde og smagt barmhjertighedens vande, drømmen som et bevis og et eksempel, idet han for sin søn Nathan ville føre bevis for dødens og opstandelsens stadier. Vi fortæller det her, for at der fra denne bortgangne tjener må forblive et minde om ynglingen i den guddommelige enheds skole, denne ældste i indøvningen og det absoluttes kunst. Han sagde: ”O søn, hvis du ikke er i stand til at sove, så er du heller ikke i stand til at dø. Og hvis du ikke er i stand til at vågne op efter søvnen, så skal du heller ikke være i stand til at genopstå efter døden”.

O ven! Hjertet er de evige gåders bolig; gør det ikke til de flygtige drømmes hjem; bortød ikke dit dyrebare livs skatte ved at beskæftige dig med denne hastigt flygtende verden. Du kommer fra hellighedens verden - knyt ikke dit hjerte til jorden; du bor i nærhedens forgård vælg ikke støvets hjemland.

Alt ialt er der ingen ende på beskrivelsen af disse stadier; men på grund af de ugerninger, som jordens folk har forøvet, er denne tjener ikke til sinds at fortsætte:

”Talen er stadig uafsluttet, men jeg har ikke hjerte dertil
Jeg beder dig - tilgiv mig”.⁵⁴

Pennen sørger, og blækket græder tårer, og hjertets flod⁵⁵ bevæger sig i bølger af blod. ”Der hænder os intet, ud over hvad Gud har bestemt for os”.⁵⁶ Fred være med ham, der følger Den rette Vej!

Efter at være steget op på forundringens højeste tinder kommer den vejfarende til

DALEN AF SAND FATTIGDOM OG ABSOLUT INTETHED.

Dette stade er at dø fra jeg'et og leve i Gud, at være fattig i selvet og rig i Den ene Eftertragtede. Den fattigdom, der her tales om, betyder at være fattig i forhold til tingene i den skabte verden og rig i det, der hører Guds verden til. Thi når den sande elskende og hengivne ven når Den Elskedes nærværelse, da vil Den Elskedes strålende skønhed og ilden i den elskendes hjerte antænde en brand, der brænder alle slør og omsvøb væk. Ja alt, hvad han ejer fra inderst til yderst, vil blive sat i brand, så intet vil blive tilbage undtagen Vennen.

”Da egenskaberne fra Den Ældgamle af Dage stod utilsløret
Brændte Moses de jordiske tings egenskaber bort”.⁵⁷

---

⁵³ 'Alí

⁵⁴ Jalálu'd-Din Rúmí (1207-1273 A. D.).

⁵⁵ Bogstaveligt "Jayhún", en flod i Turkistan.

⁵⁶ Koranen 9:51.

⁵⁷ Jalálu'd-Din Rúmí (1207-1273 A. D.)

Den, der har nået dette stade, er lutret for alt, hvad der tilhører denne verden. Og hvis de, der er kommet til Hans nærværelses hav, ikke besidder noget af det begrænsede i denne forfængelige verden, det være sig ydre rigdom eller personlige meninger, så betyder det intet. Thi hvad skabningerne ejer er begrænset i kraft af deres egne begrænsninger, og hvad Den ene Sande end ejer, så er det helligjort over disse; denne udtalelse må der tænkes inderligt over, at dens indhold kan blive klarlagt. ”Sandelig, de retfærdige skal drikke af vinbægeret, tilberedt ved kamferkilden”.⁵⁸ Hvis fortolkningen af ”kamferkilden” bliver kendt, skal den sande hensigt blive åbenbar. Dette stade er den fattigdom, om hvilken der er sagt: ”Fattigdom er min herliggørelse”.⁵⁹ Og af indre og ydre fattigdom er der mange stadier med mange betydninger, som jeg ikke har tænkt, det var passende at omtale her; derfor har jeg gemt disse til et andet tidspunkt, der afhænger af, hvad Gud måtte ønske og skæbnen besegle.

Dette er planet, hvor alle spor opløser sig i den rejsende, og på evighedens horisont rejser det guddommelige åsyn sig af mørket, og betydningen af ”alt på jorden skal forgå undtagen min Herres åsyn ....”⁶⁰ skal blive åbenbar.

O min ven! Lyt med hjerte og sjæl til åndens sange og bevar disse som dine egne øjne. Thi de himmelske visdomme vil ligesom forårets skyer ikke til evig tid regne ned på menneskehjerternes jord; og selv om Den Algavmildes nåde aldrig skal ophøre eller indstilles, så er der dog for enhver tid og æra bestemt en vis del, og ligeledes er en gave sat til side i et givet mål. ”Og ikke én ting findes der, som ikke er fra Vort forråds-kammer, og Vi sender det kun ned i et bestemt mål”.⁶¹ Skyerne fra Den Elskedes barmhjertighed sender kun regn ned på åndens have og skænker kun denne gave i forårstiden. De andre årstider har ikke del i denne største nåde og ufrugtbart land ikke del i denne gunst.

O broder! Ikke hvert et hav har perler, ikke hver en gren skal bære blomst, ej heller vil nattergalen synge på den. Derfor bør du, før nattergalen fra det mystiske paradys vender tilbage til Guds have, og før den himmelske morgens stråler vender tilbage til Sandhedens Sol gøre dig umage, at du om muligt i denne dødelige verdens støvhob kan indfange en duft fra den evige have og leve evindeligt under skyggen af denne bys folk. Og når du har nået dette højeste plan og er kommet til dette allerstørste stade, da skal du skue Den Elskede og glemme alt andet.

”Den Elskede skinner på dør og mur, utilsløret,
O I klartseende mennesker”.⁶²

Nu har du givet afkald på livets dråbe og er kommet til Den Livgivendes hav. Dette er målet, du spurgte efter; om Gud vil, skal du nå det.

I denne by er selv lysets slør sønderrevet og svinder bort. »Hans skønhed er ikke tilsløret undtagen af lys, Hans åsyn er ikke tildækket undtagen med åbenbaring«. ⁶³ Hvor besynderligt, medens Den Elskede er synlig som solen, så jager de vantro dog efter flitterstads og uædelt metal. Ja, styrken i Hans åbenbaring har tilsløret Ham, og fuldkommenheden i Hans stråleglans har skjult Ham.

”Klart har Han strålet ligesom solen,
Men ak! Han er kommet til de blindes stad”.⁶⁴

---

⁵⁸ Koranen 76:5.

⁵⁹ Muhamed.

⁶⁰ Koranen 55:26, 27.

⁶¹ Koranen 15:21.

⁶² Farídu'd-Dín Attár.

⁶³ Hadith

⁶⁴ Jalálu'd-Din Rúmí (1207-1273 A. D.)

I denne Dal lader den vejfarende stadierne fra ”Enheden i væren og åbenbaring”⁶⁵ bag sig og når til en enhed, der er lutret for disse to planer. Kun ekstase kan omfatte dette emne, men ingen ytring eller noget argument; og hvem der end har dvælet på dette plan af rejsen eller har indfanget et åndepust fra dette blomsterland véd, hvad vi taler om.

På alle disse rejser må den vejfarende ikke afvige en hårsbredde fra ”Loven”, thi dette er i sandhed hemmeligheden ved ”Vejen” og ved frugten fra ”Sandhedens træ”; og på alle disse stadier må han klynge sig fast til rebet af lydighed over for budene og holde fast ved strengen af afsky for de forbudte ting, således at han kan blive næret ved Lovens bæger og oplyst af Sandhedens mysterier.⁶⁶

Om nogle af denne tjeners ytringer ikke skulle blive forstået eller føre til forvirring, da må det samme igen efterforskes, at der ikke lades nogen tvivl tilbage, og meningen bliver klar som Den Elskedes åsyn, der stråler fra ”Det herlige Stade”.⁶⁷

Disse rejser har ingen synlig afslutning i tidens verden; men den frigjorte vejfarende kan - hvis usynlig bekræftelse daler ned til ham, og sagens beskytter hjælper ham - gå tværs igennem disse stadier i syv trin, nej snarere i syv åndedrag, nej bedre i et eneste åndedrag, om Gud vil og ønsker det. Og dette er ud fra: ”Hans nåde til de af Hans tjenere, der er Ham velbehagelige”⁶⁸ De, der svæver i enkelthedens himmel og når til det absoluttes hav, regner denne by - som er stadet for livet i Gud, - for det øverste plan for mystikere og for de elskendes fjerneste hjemland. Men for denne flygtige fra det gådefulde hav er det den første port til hjertets citadel, det vil sige menneskets første indgang til hjertets stad; og hjertet er begavet med fire stadier, som der skal berettes om, hvis en beslægtet sjæl var at finde.

”Da pennen billedligt skulle forklare dette stade,
Da gik den i stykker og papiret blev revet itu”.⁶⁹

”Salám!”⁷⁰

O min ven! Mangen en hund forfølger denne gazelle i enhedens ørken; mangen en rovfugleklo sårer denne sangdrossel fra evighedens have. Nådeløse ravne ligger på lur efter denne fugl fra Guds himle, og misundelsens jægere gennemborer dette dyr på kærlighedens eng.

O Shaykh! Gør et glas af dine bestræbelser; måske kan det skærme denne flamme for de stride vinde, selv om dette lys længes efter at blive tændt i Herrens lampe og skinne på åndens klode. Thi det hoved, der har løftet sig i kærlighed til Gud, skal visselig falde for sværdet, og det liv, der er optændt af længsel, skal med vished blive ofret, og det hjerte, der huskede Den Elskede, skal i sandhed fyldes med blod. Hvor rigtigt er det ikke sagt:

”Lev uden kærlighed, for dens sande fryd er smerte;

---

⁶⁵ Panteisme, en Sufi-doktrin udledt af: ”Kun Gud eksisterer. Han er i alle ting, og alle ting er i Ham”.

⁶⁶ Dette refererer til de tre stadier i Sufi-livet: I. Shari'at, eller religiøse love; II. Tariqat, eller den vej, hvorpå den mystiske vejfarende rejser i sin søgen efter Den ene Sande; dette stade indbefatter også eremittens. III. Haqíqat, eller den sandhed, der for Sufien er målet for rejsen gennem alle tre stadier. Her lærer Bahá'u'lláh, at i modsætning til troen hos visse Sufier, der i deres søgen efter sandheden tror, at de selv er hævet over loven, er lydighed over for religionens love det afgørende.

⁶⁷ Maqám-i-Mahmúd, Koranen 17:81.

⁶⁸ Koranen 2:84.

⁶⁹ Persisk mystisk digt.

⁷⁰ Fred. Dette ord benyttes som afslutning på en afhandling.

Den begynder i lidelse, og ender med døden”.⁷¹

”Fred være med ham, der følger Den rette vej”

De tanker, du har udtrykt med hensyn til fortolkningen af den almindelige fugleart, der på persisk kaldes Gunjishk (spurv), blev taget i betragtning.⁷² Du ser ud til at være velbevandret i mystisk sandhed. For ethvert plan og til hvert bogstav svarer imidlertid en betydning, der henviser til dette plan.

I sandhed! Den vejfarende finder en hemmelighed forbundet med ethvert navn, en gåde i ethvert bogstav. I én forstand refererer disse bogstaver til hellighed.

Káf eller Gáf (K eller G) henviser til Kuffi (fri); det betyder: ”Frigør dig for det, som dine lidenskaber ønsker, og gå da hen imod din Herre”.

Nún henviser til Nazzih (rens); det betyder: ”Rens dig selv fra alt andet end Ham, at du må overgive dit liv til Hans kærlighed.”

Jim er Jánib (hold tilbage); det betyder: ”Hold dig tilbage fra Den ene Sandes tærskel, hvis du stadig besidder jordiske egenskaber.”

Shín er Ushkur (tak): ”Tak din Herre på Hans jord, at Han må velsigne dig i sin himmel, selv om denne himmel i enhedens verden er den samme som Hans jord.”

Káf henviser til Kuffi; det betyder: ”Affør dig begrænsningens klædebon, at du må få kendskab til det, du ikke har vidst om hellighedens stader.”⁷³

Hvis du lyttede til denne dødelige fugls⁷⁴ sange, da ville du udsøge dig udødelighedens kalk og gå forbi ethvert forkrænkeligt bæger.

---

⁷¹ Arabisk digt.

⁷² De fem bokstaver, dette ord omfatter, er: G, N, J, SH, K og det er Gáf, Nún, Jim, Shím, Káf.

⁷³ Disse og de forudgående citater er fra Islams læresætninger.

⁷⁴ Dette er en henvisning - i den traditionelle persiske stil - til Bahá'u'lláh selv

DE FIRE DALE

Han er Den Stærke, Den Højt Elskede!

O sandheds sol, Hisám-i-Dín, den gavmilde,
Ingen prins har verden skabt, som er dig lig!⁷⁵

Jeg undrer mig over, hvorfor kærlighedens bånd så brat blev revet over, og venskabs faste pagt blev brudt. Blev min hengivenhed nogen sinde - Gud forbyde det - formindsket, eller svigtede min kærlighed, siden du har glemt mig og slettet mig af dine tanker?

Hvilken fejltagelse har jeg begået, siden du har tilbageholdt din gunst?
Er det, fordi jeg er af lav byrd og du af høj?⁷⁶

Eller har en eneste pil drevet dig bort fra slaget? ”Har de ikke sagt dig, at troskab er en pligt for den, der følger den mystiske vej, at den er den sande ledelse til Hans hellige nærvær? ”Men de, der siger: ’Vor Herre er Gud’ og vandrer lige frem til Ham, til dem skal englens dale ned .... ”⁷⁸

Ligeså siger Han: ”Gå da lige frem, som det er blevet dig pålagt”⁷⁹ Af den grund er denne kurs påbudt dem, der bor i Guds nærvær.

Jeg gør, som det er mig pålagt, og jeg bringer budskabet,
Hvad enten det bringer dig vejledning eller sårer dig.⁸⁰

Selv om jeg ikke har modtaget noget svar på mine breve, og det ikke er i overensstemmelse med de vises adfærd atter at udtrykke deres betragtninger, så har denne ny kærlighed dog brudt alle gamle regler og skikke.

”Fortæl os ikke historien om Laylí eller om
Majnún's ulykke,
Din kærlighed har fået verden til at glemme gamle dages kærlighed.
Da dit navn først én gang lå mig på læben fangede den elskende det,
Og det fik de talende og de lyttende til at danse hid og did”⁸¹

Og om guddommelig visdom og himmelsk rådgivning siger Rúmí:

---

⁷⁵ Mathnaví af Rúmí

⁷⁶ Sa'dí, Muslihu'd-Din af Shíráz (ca. 1184-1291), berømt forfatter til Gulistán og andre poetiske værker.

⁷⁷ Persisk ordsprog der beskriver en mand, som giver for let op. Som det her er benyttet, kan det betyde, at Shaykhen i sin egenskab af mystisk leder kan føle sig kompromitteret p.g.a. den kendsgerning, at Bahá'u'lláh lærer ham om den nye sandhed.

⁷⁸ Koranen 41:30

⁷⁹ Koranen 11:114; 42:14.

⁸⁰ Sa'dí

⁸¹ Sa'dí

Ved hvert måneskifte, o min elskede, er jeg vanvittig i tre dage;
I dag er det den første dag - derfor ser du mig lykkelig.

Vi hører, at du er rejst til Tabríz og Tiflis for at udbrede kundskab, eller at en anden højere opgave har ført dig til Sanandaj^{82, 83}

O min enestående ven! Der er fire veje for dem der gør fremskridt på deres mystiske vandring, jeg skal i korthed beskrive dem, at graderne og egenskaberne i hver art kan blive forståelige for dig.

DEN FØRSTE DAL.

Hvis de rejsende søger efter målet for Ham, der er Hensigten (maqsúd), så hører dette stade til selvet - men det selv, som er "Guds selv stående inden i Ham med love"⁸⁴

På dette plan bliver selvet ikke forkastet, men elsket; det er velbehageligt og bliver ikke afskyet. Selv om dette plan i begyndelsen er konfliktenes rige, så ender det dog med erhvervelsen af stråleglansens trone. Som de har sagt: "O Abraham, denne dags Abraham, o Åndens ven Abraham! Dræb disse fire rovfugle"⁸⁵, at livets gåde kan blive åbenbaret efter døden.

Dette er sjælens stade, som er Gud velhageligt. Som i verset:

O du sjæl, som er i hvile,
Vend tilbage til din Herre i velbehag og Ham velbehagelig,

Der ender således:

Træd ind blandt mine tjenere,
Og træd ind i mit paradís⁸⁶

Dette stade har mange betegnelser, tegn og utallige beviser. Derfor bliver det sagt: "Herefter vil Vi vise dem Vore tegn i jordens egne og i dem selv, indtil det bliver klart for dem, at det er sandheden"⁸⁷, og at der ingen Gud er uden Ham.

Da må man læse bogen om sit eget selv, snarere end retoriske afhandlinger. Derfor har Han sagt: "Læs din Bog. Der behøves ingen andre end dig selv til at gøre op med dig på denne dag"⁸⁸

Der fortælles en historie om en mystiker, som tog på rejse med en lærd grammatiker som ledsager. De kom til storhedens hav. Mystikeren kastede sig øjeblikkeligt i bølgerne; men grammatikeren stod hensunken i sine overvejelser, der var som ord prentet i vand. Mystikeren råbte til ham: "Hvorfor følger du mig ikke?" Grammatikeren svarede: "O broder! Jeg tør ikke gå videre. Jeg bliver nødt til at gå tilbage". Da råbte mystikeren: "Glem alt hvad du læste af

⁸² Senna, hovedstaden i det persiske Kurdistan.

⁸³ Dette forord til DE FIRE DALE er skrevet i den fineste persiske brevform. Reglerne for klassisk brevskrivning kræver, at man citerer litterære værker og forsikrer om sin vedvarende kærlighed til den, brevet er henvendt til, som her.

⁸⁴ Hadíth

⁸⁵ Mathnaví. Her fortæller Rúmí en historie om fire onde fugle, som, når de dræbes, bliver forvandlet til fire fugle af godhed. Allegorien illustrerer nedkæmpelsen af de onde egenskaber og deres erstatning med de gode.

⁸⁶ Koranen 89:27-30

⁸⁷ Koranen 41:53

⁸⁸ Koranen 17:15

Sílavayhs og Qawlavayhs bøger og i Ibn-i-Hájibs og Ibn-i-Málik⁸⁹ ligeledes og drag over vandet”.

Selvets død betinges her, ej retorik,
Bliv da til intet og gå på bølgerne⁹⁰

Ligeledes står der skrevet: ”Og vær I ikke som de, der glemmer Gud, og som Han derfor har fået til at glemme deres eget selv. Disse er de onde gerningsmænd”⁹¹

DEN ANDEN DAL.

Hvis den vejfarendes mål er Den Lovpristes bolig (Mahmúd)⁹², så er dette stedet for den oprindelige fornuft, der kendes som Profeten og Den allerstørste Søjle⁹³. Her betegner fornuft den guddommelige, universelle bevidsthed, hvis herredømme oplyser alt skabt, - der hentydes ikke til enhver svag forstand; thi det er således, som den vise Saná’í har skrevet:

Hvordan kan den svage fornuft omfatte Koranen,
Eller en edderkop fange en fugl phønix i sit spind?
Ønsker du, at dine tanker ikke skal narre dig?
Lær dem videnskaben om Guds kærlighed!

På dette plan møder den rejsende mangen en prøvelse og lidelse. Snart løftes han op imod himlen, snart kastes han ned i dybet. Således som det er sagt: ”Nu drager Du mig til herlighedens højder, og atter kaster Du mig i den dybeste afgrund”. Gåden, der ligger skjult i dette stade, er åbenbart i følgende hellige vers fra kapitlet om HULEN:⁹⁴

”Og du må have set solen, når den stod op, idet den passerede fra den højre side af deres hule, og når den gik ned, idet den forlod dem på den venstre side, medens de befandt sig i hulens rummelige kammer. Dette er et af Guds tegn. Ledet er i sandhed den, som Gud leder, men til den, som Han fører på afveje, skal du på ingen måde finde en beskytter”.

Hvis et menneske ville vide, hvad der lå skjult i dette ene vers, da skulle det være tilstrækkeligt for ham. Derfor har han, når han priser disse, sagt: ”Mennesker, som hverken varer eller handel kan holde borte fra erindringen om Gud...”⁹⁵

Dette stade skænker den sande målestok for kundskab og befrier mennesket for prøvelser. I dette rige er det meningsløst at søge efter kundskab; thi om ledelsen for de rejsende på dette plan har han sagt: ”Frygt Gud, og Gud skal belære dig”⁹⁶. Og atter: ”Kundskab er et lys, som Gud kaster ind i hjertet på den, Han ønsker”⁹⁷.

Derfor burde et menneske gøre sit hjerte rede, således at det kunne blive værdigt for den himmelske nådes indtræden og således, at Den gavmilde Bærer af bægeret måtte lade ham

---

⁸⁹ Berømte forfattere inden for grammatik og retorik.

⁹⁰ Mathnaví

⁹¹ Koranen 59:19

⁹² En af Guds egenskaber og et af Muhameds tilnavne.

⁹³ Maqám-i-Mahmúd - lovprist stade - er de profeters rang, der er skænket den største standhaftighed.

⁹⁴ Koranen - 18:16. Dette refererer til den fuldkomne tros stade. Vennerne i Hulen er identiske med de tidlige kristne martyrer.

⁹⁵ Koranen 24:37

⁹⁶ Koranen 2:282

⁹⁷ Hadíth

drikke gavmildhedens vin fra det barmhjertige kar. ”Lad dem, der slider, arbejde for dette!”⁹⁸
. Og nu siger jeg: ”Vi er sandelig fra Gud, og til Ham skal vi vende tilbage.”⁹⁹

DEN TREDIE DAL.

Hvis de søgende elskende ønsker at leve inden for enemærkerne af Den ene Tiltrækkende (Majdhúb)¹⁰⁰, så kan ingen sjæl dvæle på denne kongelige trone undtagen kærlighedens skønhed. Dette rige kan ikke anskueliggøres i ord.

Kærlighed skyer denne verden og også hin verden,
I ham er der tooghalvfjerds galskaber.
Kærlighedens skjald synger altid dette kvad: Trældom slavebinder, kongeværdighed
bedrager¹⁰¹.

Dette stade kræver ren hengivenhed, og fællesskabets lysende strøm. I sin fortælling om disse venner i Hulen, siger han: ”De taler ikke, før Han har talt: og de gør, hvad Han pålægger dem”¹⁰².

På dette plan er hverken fornuftens hersken eller selvets autoritet tilstrækkelig. Derfor har en af Guds profeter spurgt: ”O min Herre, hvordan skal vi nå op til Dig?” Og svaret lød: ”Lad selvet bag dig og kom Mig så i møde”.

Dette er et folk, som bedømmer det laveste stade som værende ét med herlighedens trone, og for dem adskiller skønhedens løvhytte sig ikke fra den slagmark, hvor der udkæmpes et slag for Den Elskede.

Beboerne af dette plan ytrer ingen ord - men de sporer deres gangere. De ser kun Den Elskedes indre virkelighed. For dem er alle fornuftige ord intetsigende, og ufornuftige ord er fulde af mening. De kan ikke skelne lemmerne fra hinanden eller adskille de forskellige dele. For dem er spejlbilledet den virkelige flod; for dem er det at gå bort det samme som at vende tilbage. Derfor er det blevet sagt:

Beretningen om Din skønhed nåede eremittens dal;
I sin galskab søgte han tavernen, hvor de køber og sælger vinen.
Kærligheden til Dig har nedbrudt tålmodighedens fæstning,
Og smerten efter Dig har spærret håbets port¹⁰³.

I dette rige er formaninger afgjort til ingen nytte.

Den elskendes læremester er Den Elskedes skønhed,
Hans åsyn deres lære og eneste bog.
Læren om undren og om længselsfuld kærlighed deres pligt,
De ser ikke til lærde kapitler eller kedsommelige temaer.
Den lænke, der binder dem, er Hans moskusduftende hår

---

⁹⁸ Koranen 37:59

⁹⁹ Koranen 2:151

¹⁰⁰ Den egenskab hos Gud, som drager alle skabninger til Ham.

¹⁰¹ Mathnavi

¹⁰² Koranen 21:27

¹⁰³ Sa'di

Epokens Plan¹⁰⁴ er for dem, hvad for Ham kun er et trin¹⁰⁵

Her følger en bønfoldelse til Gud, Den Ophøjede, Den Lovpriste:

O Herre! O Du, hvis gavmildhed opfylder ønsker!
Jeg står foran Dig, forglemmende alt andet end Dig.
Giv, at det gran af kundskab, som er i min bevidsthed,
Må frigøres for begær og ringe lær;
Giv, at Din ældgamle gave, denne visdoms dråbe,
Må nedsænkes i Dit store hav¹⁰⁶.

Således siger jeg: ”Der er ingen magt eller kraft undtagen i Gud, Beskytteren, Den Selvbestående”¹⁰⁷.

DEN FJERDE DAL.

Hvis de mystiske kendere er blandt dem, der er nået til Den Elskedes skønhed (Mahbúb), så er dette stadi højdepunktet for bevidsthed og hemmeligheden i guddommelig ledelse. Dette er midtpunktet for mysteriet: ”Han gør, hvad Han ønsker; bebuder, hvad Han behager”¹⁰⁸.

Om alle jordens og himlens indvånere satte sig for at løse denne strålende hentydning, denne dunkle gåde indtil den dag, da Basunen skal lyde, så ville det ikke lykkes dem at fatte blot et enkelt bogstav; thi således er stedet af Guds uforanderlige bestemmelse, Hans forudbestemte mysterium. Derfor svarede Han, når de søgende spurgte derom: ”Dette er et bundløst hav, som ingen nogen sinde skal udgrunde”.¹⁰⁹ Og de spurgte atter, og Han svarede: ”Dette er den sorteste af alle nætter, hvor ingen skal finde vej”.

Hvem der end måtte kende denne hemmelighed, vil visselig skjule den, og om han åbenbarede blot det ringeste spor, så ville de nagle ham til korset. Men - ved Den Levende Gud! Var der nogen som helst sandfærdig søgende, så ville jeg åbenbare det for ham, thi de har sagt: ”Kærlighed er et lys, der aldrig dvæler i et hjerte, der er grebet af frygt”.

Sandelig den vejfarende, der rejser til Gud, til den purpurfarvede søjle på den snehvide sti, skal aldrig nå til sit himmelske mål, medmindre han afstår fra alt det, som mennesker besidder: ”Og hvis han ikke frygter Gud, vil Gud få ham til at frygte alle ting, eftersom alle ting frygter ham, der frygter Gud”.¹¹⁰

Tal i persisk tungemål, selv om det arabiske behager dig mere;
En elskende behersker mange tungemål. ¹¹¹

¹⁰⁴ Abu-'Ali Siná (Avicenna 980 - 1037) udtrykker sig om epokens teori i quatrain:

"Enhver skikkelse, enhver form, der forgår i dag
er forsvarligt opbevaret i Tidens skatkammer.
Når verden drejer tilbage til sit tidligere sted,
fremdrager Han dets åsyn fra det usynlige".

¹⁰⁵ Mathnavi

¹⁰⁶ Mathnavi

¹⁰⁷ Koranen 18:37

¹⁰⁸ Koranen 2:254-5:1, etc

¹⁰⁹ En ytring som tillægges 'Ali

¹¹⁰ Dette citat er fra arabisk

¹¹¹ Mathnavi

Hvor sødmefyldt er ikke dette versafsnit, der åbenbarer en sådan sandhed:

Se! Vore hjerter åbner sig som muslingeskaller,
når Han lader nåde regne som perler,
Og vore liv er som redebonne mål,
når Han kaster smertens pile.

Og hvis det ikke var imod Bogens Lov, så ville jeg sandelig testamentere en del af mine besiddelser til den, der ville sende mig i døden, og jeg ville udnævne ham til min arving: ja, jeg ville skænke ham en andel, ville takke ham og søge at forfriske mine øjne ved berøringen af hans hånd. Men hvad kan jeg gøre? Jeg har ingen besiddelser, ingen magt, og dette er, hvad Gud har forordnet.¹¹²

Det synes mig, at jeg i dette øjeblik indfanger duften af Hans klædning¹¹³; den strømmer hid fra Bahás Ægypten¹¹⁴, sandelig, Han synes at være nær; selvom mennesker kunne tro ham langt borte,¹¹⁵. Min sjæl fornemmer den vellugt, der strømmer fra Den Elskede, mine sanser er opfyldte af duften fra min dyrebare Ledsager.

”Forpligtelsen i lange års kærlighed adlyder
Og fortæller eventyret om lykkelige dage, der svandt
For at himmel og jord i dag skal opløfte en latter,
Der skal glæde hjerte, øje og sind”¹¹⁶

Dette er riget af fuldstændig opmærksomhed og af yderste selvudslettelse. Selv kærlighed er ingen ledesti til denne egn, og længslen har ingen bolig her; derfor bliver det sagt: ”Kærlighed er et slør imellem den elskende og den elskede”. Her er kærlighed en hindring og en grænse, og alt andet end Ham er blot et forhæng. Den vise Saná’í har skrevet:

”Aldrig skal det gridske hjerte komme til den, der stjæler hjerter,
Aldrig skal den tilhyllede sjæl forene sig med skønhedens rose”.

Thi dette er det absolutte buds rige, der er fritaget for alle jordiske egenskaber.

De ophøjede beboere af denne bolig udøver guddommelig myndighed i henrykkelsens forgård med den største fryd, og de bærer på et kongeligt scepter. På retfærdighedens høje sæder fremfører de deres bud, og de nedsender gaver i forhold til, hvad hvert menneske har gjort sig fortjent til. De, som drikker af dette bæger, bor i stråleglansens høje løvhytter over Tronen for Den Ældgamle af Dage, og de sidder i magtens ildhimmel i den ophøjede pavillon: ”De skal ikke kende til sol eller isnende kulde”¹¹⁷.

Her er de høje himle ikke i konflikt med den lave jord, og de prøver heller ikke på at overgå den; thi dette er barmhjertighedens land, ikke riget for udmærkelse. Selv om disse sjæle hvert øjeblik viser sig i et nyt hverv, så er deres stade dog altid det samme. Derfor er der skrevet om

---

¹¹² Dette var åbenbart før Bahá’u’lláh erklærede sig. De følgende linjer refererer til hans åbenbarings overvældende nærhed.

¹¹³ Bogstaveligt Há’s klædning, hvilket er bokstavet »H“ og som her repræsenterer Bahá

¹¹⁴ Dette refererer til Bibelens og Koranens historie om Josef

¹¹⁵ Dette refererer til dem, som ikke ventede den nært forestående ankomst af Ham, som Gud skal åbenbare

¹¹⁶ Mathnaví

¹¹⁷ Koranen 76:13

dette rige: »Intet hverv tilbageholder Ham fra et andet".¹¹⁸ Og om et andet stade er det sagt: "Hver dag er Han optaget af et nyt hverv".¹¹⁹ Dette er den føde, hvis smag ikke ændres, hvis farve ikke ændrer sig. Hvis du spiser deraf, skal du i sandhed synge dette vers: "Jeg vender mit ansigt til Ham, som har skabt himlene og jorden...., Jeg er ikke blandt dem, der følger guder til Gud."¹²⁰ "Og således viste vi Abraham himlens og jordens rige, at han kunne blive oprejst i kundskab".¹²¹ "Læg derfor din hånd på dit bryst og stræk den atter frem med magt, og se, du skal i den finde et lys for hele verden".¹²²

Hvor krystalklart er ikke dette kølige vand, som bæreren af bægeret bringer! Hvor klar er ikke denne rene vin i Den Elskedes hænder! Hvor liflig er ikke denne slurk fra det himmelske bæger! Måtte det gøre dem godt, som drikker deraf, og som smager dets sødme og når til dets kundskab.

Det er ikke sømmeligt, at jeg fortæller dig mere,
For flodens seng kan ikke indholde havet.¹²³

Thi gåden i denne ytring er skjult i den store ufejlbarligheds forråds-kammer¹²⁴ og lagt hen i magtens skatkammer. Den er helligt ophøjet over forklaringens juveler; den står over det, som det mest forfinede tungemål kan berette om.

Forundring er her højt værdsat, og den yderste fattigdom er væsentlig. Derfor er det blevet sagt: "Fattigdom er min stolthed".¹²⁵ Og atter: "Gud har et folk under herlighedens kuppel, som Han skjuler i den strålende fattigdoms klædning".¹²⁶ Disse er dem, der ser med Hans øjne, og hører med Hans øren, som det står skrevet i den velkendte overlevering.

Hvad dette rige angår, så er der mangan en overlevering og mangt et vers i videre eller snævrere forbindelse hermed; men to af disse vil være tilstrækkeligt til at tjene som et lys for mennesker med hjerne og forstand.

Det første er Hans udsagn: "O Min tjener! Adlyd Mig og Jeg vil gøre dig Mig selv lig. Jeg siger: 'Bliv' og det er således, og du skal sige: 'Bliv' og det skal blive".

Og det andet: "O søn af Adam! Søg ikke fællesskab med nogen, før du har fundet Mig, og når som helst du længes efter Mig, skal du finde Mig nær ved dig".

Hvilke klare beviser og forunderlige hentydninger der end er berettet heri, så omfatter de dog kun et eneste bogstav, et eneste punkt. "Således har Guds veje været .... og du vil ikke finde nogen forandring i Guds veje".¹²⁷

Jeg begyndte denne epistel for nogen tid siden, som du erindrer, og eftersom dit brev ikke havde nået mig, da indledte jeg med nogle bebrejdende ord. Nu har dit nye brev bortvejret denne følelse og fået mig til at skrive til dig. At tale om min kærlighed til Deres Eminence er unødvendigt. "Gud er mit tilstrækkelige vidne!"¹²⁸ Over for Hans Eminence Shaykh Muhammad - må Gud, Den Ophøjede, velsigne ham! - skal jeg begrænse mig til følgende to

---

¹¹⁸ Dette citat er fra en af Koranens kommentatorer

¹¹⁹ Koranen 55:29

¹²⁰ Koranen 6:79

¹²¹ Koranen 6:75

¹²² Koranen 7:105 etc. og Hadith

¹²³ Mathnavi

¹²⁴ Ismat-i-Kubrâ, den guddommelige manifestations uforanderlige egenskab

¹²⁵ Muhamed

¹²⁶ Hadith

¹²⁷ Koranen 33:62, 48:23

¹²⁸ Koranen 4:164

vers, som jeg beder må blive ham overleveret:

Jeg søger din nærhed, mere dyrebar end den sødmefyldte himmel;
Jeg ser dit ansigt, skønnere end paradiset's løvhytter.¹²⁹

Da jeg betroede min pen dette kærlighedsbudskab, så afslog den byrden deraf, og den faldt i afmagt. Da den kom til sig selv, talte den og sagde: "Ære være Dig! Til Dig vender jeg mig i anger, og jeg er den første blandt dem, der tror".¹³⁰ Ære være Gud, Herren over alle verdener!

Lad os en anden dag fortælle
om denne sorg og smerte i adskillelsen,
Lad os på en anden måde skrive
om kærlighedens hemmeligheder.
Således er det bedre.
Stands blodig strid og alle disse ting,
Og sig intet mer om Shams-i-Tabríz.¹³¹

Fred være med dig og med dem, som bevæger sig omkring dig og opnår at møde dig.

Hvad jeg tidligere har skrevet er blevet spist af fluerne, så sødt var blækket. Som Sa'dí siger: "Jeg vil afholde mig fra at skrive mer; thi mine sødmefyldte ord har tiltrukket fluerne omkring mig".

Og nu kan hånden ikke skrive mer, og den beder om, at dette må være tilstrækkeligt. Derfor siger jeg: "Herrens pris, Herren over al storhed, er langt over, hvad de påstår om Ham"
¹³²

---

¹²⁹ Sa'dí

¹³⁰ Koranen 7:140

¹³¹ Shams-i-Tabríz, suffien, der havde en så overvældende indflydelse på Jalálu'd-Din Rúmí, idet han bortledte hans opmærksomhed fra videnskab og ledte den over på mysticisme.

¹³² Koranen 37:180